
PWYLLGOR CRAFFU ADDYSG AC ECONOMI 26.09.17

Yn bresennol: Y Cynghorydd Beth Lawton – Cadeirydd
Y Cynghorydd Nia Jeffreys - Is-Gadeirydd

Y Cynghorwyr: Menna Baines, Freya Hannah Bentham, Steve Collings, Aled Evans, Evan Selwyn Griffiths, Alwyn Gruffydd, Judith Humphreys, Elwyn Jones, Huw Wyn Jones, Cai Larsen, Dewi Owen, Jason Wayne Parry, Paul Rowlinson, Cemlyn Williams a Gareth Williams.

Aelod Cabinet:- Y Cynghorydd Craig ab Iago - Aelod Cabinet Tai, Hamdden a Diwylliant (Eitem 4)
Y Cynghorydd Gareth Thomas - Aelod Cabinet Addysg (Eitem 5 a 6)

Hefyd yn Bresennol: Vera Jones (Rheolwr Aelodau), a Sioned Williams (Swyddog Cefnogi Aelodau).

Eitem 4: Sioned Williams (Pennaeth Economi a Chymunedau), Ian Jones (Uwch Rheolwr Cefnogaeth Gorfforaethol), Robin Evans (Rheolwr Prosiect), Iwan Evans (Swyddog Monitro), a Dewi Morgan (Uwch-Reolwr Refeniw a Risg), a Anest Gray Frazer (Yr Eglwys yng Nghymru).

Eitem 5: Elen Arfona Williams (GwE - Cyfnod Allweddol 3 a 4) a Sioned Hywel Thomas (GwE - Cyfnod Cynradd).

Eitem 5 a 6: Garem Jackson Williams (Pennaeth Addysg), a Debbie Jones (Swyddog Addysg Ardal).

Ymddiheuriadau: Y Cynghorwr Keith Jones, Dilwyn Ellis Hughes (UCAC), David Healy (Undebau Athrawon), Karen Vaughan Jones (Cynrychiolaeth Rhieni - Llywodraethwr Ardal Dwyfor).

1. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

2. MATERION BRYS

Nid oedd unrhyw faterion brys.

3. COFNODION Y CYFARFOD BLAENOROL

Llofnododd y Cadeirydd y cofnodion y cyfarfod blaenorol o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 29 Mehefin 2017, fel rhai cywir.

4. DARPARU CYFLEUSTERAU HAMDDEN - SEFYDLU CWMNI WEDI EI REOLI GAN Y CYNGOR

Cyflwynwyd - adroddiad yr Uwch Reolwr Cefnogaeth Gorfforaethol yn amlinellu'r sail dros argymell sefydlu Cwmni sydd wedi ei reoli gan y Cyngor i ddarparu cyfleusterau hamdden o fewn y sir. Ymatebwyd i gyfres o gwestiynau/sylwadau gan aelodau unigol mewn perthynas â:-

- Cholli rheolaeth ddemocrataidd drwy'r sefydlu'r cwmni newydd.

- Gwersi a ddysgwyd o gynghorau eraill sydd wedi mabwysiadu model tebyg.
- Pwysigrwydd ystyried y risg o wrthdaro gan y bydd y cyfarwyddwr yn ymatebol i ddeddf y Cwmni ac i Gyngor Gwynedd.
- Pryder ynglŷn â statws y Gymraeg mewn canolfannau hamdden a phwysigrwydd rôl y Cyngor i ddiogelu'r iaith rhag dirywiad pellach.
- Bwriad y Cwmni i gefnogi canolfannau sydd yn fethiant ariannol.
- Trefniant rheoli adeiladau.
- Arbedion staff.
- Hawl y Cyngor i benodi aelodau i Fwrdd Rheoli'r Cwmni.
- Sicrhau bod y Cwmni ddim yn mynd lawr yr un trywydd a CCG, lle nad oedd yr iaith Gymraeg yn hanfodol i swydd y cyfarwyddwr.
- Pwysigrwydd penodi arweinydd ddeinameg, rhagweithiol gyda gweledigaeth ddatblygiadol gref.
- Sicrhau gweledigaeth arloesol i ddatblygu'r gwasanaeth.
- Ymrwymiad y cwmni i weithio tuag at amcanion y Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

Crynhodd y Cadeirydd y prif gasgliadau'r drafodaeth a nodwyd:-

- Y dylid argymhell opsiwn chwech, sef sefydlu cwmni wedi ei reoli gan y Cyngor.
- Bod angen i Aelodau'r Pwyllgor graffu ymhellach wrth i'r gwaith datblygu manylion y cwmni ddod i law.

PENDERFYNWYD: Argymhell opsiwn chwech.

5. CANLYNIADAU'R HAF 2017

Cyflwynwyd - adroddiad gan Aelod Cabinet Addysg a Phennaeth Addysg yn cyflwyno gwybodaeth gynnar i aelodau etholedig ar berfformiad diwedd cyfnodau allweddol y flwyddyn addysgol 2016/17. Ymatebwyd i gyfres o gwestiynau/sylwadau gan aelodau unigol mewn perthynas â:-

- Pryder bod asesu'r Cyfnod Sylfaen drwy gyfrwng y Gymraeg yn rhoi'r Cyngor o dan anfantais.
- Mesurydd Prydau Ysgol Ddi-dâl yn gamarweiniol ac yn awgrymu bod Gwynedd yn un o'r siroedd cyfoethocaf yn genedlaethol pan mae rhai ardaloedd o fewn y sir wedi derbyn mynediad i gronfeydd strwythurol Ewrop oherwydd eu tlodi.
- Awgrym i wahaniaethu rhwng perfformiad plant o gartrefi Cymraeg a pherfformiad plant o gartrefi di-gymraeg er mwyn gallu cymharu gyda siroedd eraill.
- Mynegwyd siom bod llenyddiaeth ddim yn bwnc sy'n cael ei gynnwys fel rhan o'r prif fesurydd CA4.
- Pontio'r berthynas 'hyd fraich' sydd yn bodoli rhwng penaethiaid ysgolion ac ymarferwyr y Cyfnod Sylfaen i waredu'r ddau ddiwylliant o ddysgu mewn ysgolion.
- Ymyrraeth GwE yn CA3.
- Yr effaith mae sefyll arholiadau yn gynharach yn gael ar ganlyniadau CA4.

Yn ystod trafodaeth ynglŷn â'r ffactorau sy'n cyfrannu at ganlyniadau'r Cyfnod Sylfaen, nododd Cynrychiolydd Cyfnod Cynradd Gwe'r pwyntiau canlynol:

- Mae problemau ynglŷn ag asesiadau athrawon ac mae GwE wedi gweithio gyda phenaethiaid i osod allan safonau disgyblion, safonau'r ddarpariaeth a'r disgwyliadau o safbwynt y penaethiaid a'r uwch dimau rheoli addysg.
- Mae cael cysondeb ynglŷn â diffiniad 'ffit orau' wrth roi unrhyw fath o asesiad i blentyn yn anodd iawn. Nodwyd bod y chwe Chyfarwyddwr Addysg Ranbarthol wedi cyd-weithio gyda GwE i gyhoeddi datganiad rhanbarthol, sy'n gosod allan bod unrhyw asesiad athro yn

seiliedig ar farn broffesiynol athrawon, ac mae canllawiau clir yn esbonio sut i ddod i'r farn hwnnw.

- Mae her ychwanegol yn y Cyfnod Sylfaen eleni. Bydd plant ar ddiwedd y cyfnod yn cael eu hasesu yn erbyn set o ddeilliannau diwygiedig newydd, ac mae elfennau mwy heriol ynddynt na'r llynedd. O ganlyniad i'r newid yma, mae GwE yn rhedeg rhaglen hyfforddiant i athrawon er mwyn i ysgolion gwrdd â'r anghenion a'r disgwyliadau ychwanegol.

Yn ystod trafodaeth ynglŷn â chanlyniadau Cyfnod Allweddol 4 nodwyd y canlynol:-

- Mae cwmp wedi bod yng nghanlyniadau CA4 yng Ngwynedd, ac ar draws Cymru. Pwysleisir bod y manylebau wedi newid yn sylweddol eleni, yn enwedig yn y prif fesurydd (TL2+), sef Mathemateg, Gwyddoniaeth, a Chymraeg (laith) neu Saesneg (laith). Y prif newidiadau yw bod Mathemateg wedi'i rannu i ddau, sef rhifedd a mathemateg, ac nid yw llenyddiaeth Cymraeg a Saesneg yn cyfri i'r TL2+. Oherwydd y newidiadau hyn, does dim modd dwyn cymhariaeth rhwng canlyniadau CA4 eleni a chanlyniadau'r blynyddoedd blaenorol. Mae'n rhaid edrych felly ar safle Gwynedd yn y rhanbarth ac yn genedlaethol, ac ar hyn o bryd mae Gwynedd yn y safle cyntaf yn rhanbarthol ac yn bumed yn genedlaethol.

Penderfynwyd:

- **Derbyn, nodi a diolch am yr adroddiad.**
- **Y Pwyllgor i adolygu'r gwaith sydd ar y gweill yn y Cyfnod Sylfaen i sicrhau eu bod yn dod i wraidd y broblem.**
- **Y Pwyllgor i gael y ffigyrau ysgolion a cholegau yn llawn wedi iddynt gael eu dilysu.**

6. STRATEGAETH IAITH UWCHRADD

Cyflwynwyd adroddiad, ynghyd â fersiwn ddrafft o Strategaeth Iaith Uwchradd Gwynedd, gan y Swyddog Addysg Ardal a oedd yn cyfarch nifer o gwestiynau a ddarparwyd gan aelodau'r pwyllgor o flaen llaw. Ymatebwyd i gyfres o gwestiynau/sylwadau gan aelodau unigol mewn perthynas â:-

- Cyfle i'r Pwyllgor iaith graffu'r strategaeth.
- I ba raddau mae'r awdurdod yn gallu ymyrryd mewn ysgolion lle mae'r Gymraeg yn dirywio?
- Cost canolfannau trochi iaith a phwy sydd yn talu amdanynt, yn gyd-destun Wylfa B.
- Pwysigrwydd rôl ysgolion i drefnu 'gigiau' Cymraeg i hyrwyddo bywyd cymdeithasol yn y Gymraeg.
- Pwysigrwydd rôl y Cynghorau Ysgol i alluogi disgyblion berchnogi'r strategaeth.
- Sut mae'r Cyngor yn hyrwyddo'r Gymraeg fel sgil gwaith?
- Pwysigrwydd canolbwyntio ac annog pobl ifanc i gyfathrebu'n ddigidol drwy gyfrwng y Gymraeg.

Penderfynwyd:

- **Derbyn, nodi a diolch am yr adroddiad.**

Dechreuodd y cyfarfod am 10:45 a daeth i ben am 15:00